

Verksamhet

Sand- och bergtäkt

Västansunda

Gottby

Ärende

Ansökan avser nytt miljötillstånd för befintlig täktverksamhet på fastighet 170-430-2-26 samt utökad täktverksamhet på fastigheterna 170-430-4-21 i Västansunda, Jomala kommun samt 76-422-1-45-M601 i Torp by, Hammarland. Ansökan omfattar även mottagning, mellanlagring och deponering av avfall.

Tillståndsplikt föreligger enligt 10 § landskapslag (2008:124) om miljöskydd, nedan miljöskyddslagen, samt 31 § landskapslag (1998:82) om naturvård, nedan naturvårdslagen.

Beslut

Miljötillstånd

Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet, ÅMHH, beviljar Widmans Kross och Grus Öb (FO-nr 0145159-1) nytt tillstånd för fortsatt täktverksamhet omfattande sand- och bergtäkt, krossning och sortering samt mottagning, mellanlagring och deponering av avfall på fastighet 170-430-2-26 i Västansunda, Jomala kommun samt 76-422-1-45-M601 i Torp by, Hammarland.

Miljötillstånd beviljas med stöd av 17 § 1 mom. landskapslagen (2008:124) om miljöskydd, nedan miljöskyddslagen.

Avslag

ÅMHH avslår ansökan till den del ansökan avser täktverksamhet på fastigheten 170-430-4-21.

Giltighet

Detta tillstånd gäller till och med 31.12.2044.

Inkommer ansökan om förnyat tillstånd innan 30.6.2044 gäller dock tillståndet tills dess att beslut om förnyat tillstånd vunnit laga kraft.

Tillståndshavaren ska inkomma med en ansökan om granskning och revidering av tillståndsvillkor senast 30.6.2034. Om ansökan om revidering av tillståndsvillkor inte görs inom den föreskrivna tiden förfaller tillståndet i enlighet med 21 § 2 mom. punkt e) miljöskyddslagen.

Ersättning

ÅMHH har prövat frågan om ersättning enligt 7 kap. 8 § vattenlagen (1996:61) för landskapet Åland, nedan vattenlagen. Myndigheten konstaterar att nedanstående tillståndsvillkor och föreskrifter utgör sådant skydd att verksamheten inte kommer att orsaka sådan skada som ligger till grund för ersättning enligt 7 kap. 4 och 6 §§ i vattenlagen.

Miljökonsekvensbedömning

ÅMHH har övervägt behovet av miljökonsekvensbedömning, MKB, i enlighet med 2 och 3 §§ i landskapsförordning (2018:33) om miljökonsekvensbedömning och miljöbedömning. Till underlag för detta beslut krävs inte en MKB.

Säkerhet

För verksamheten ska en säkerhet om 99.000 € reserveras för kostnader för avveckling av verksamheten. Säkerheten kan ställas i form av en försäkring eller en bankgaranti som tillställs Ålands landskapsregering. Detta beslut träder i kraft tidigast då ovanstående säkerhet ställts. ÅMHH ska delges för kännedom att så skett.

Villkor och föreskrifter

Tillståndshavaren ska följa nedanstående villkor och föreskrifter utfärdade med stöd av 24 och 26 §§ miljöskyddslagen.

Allmänt

1. Tillståndshavaren är ansvarig för att verksamheten inte förorsakar skada eller olägenhet för miljön. Tillståndshavaren ska tillämpa bästa tillgängliga teknik som enligt gängse branschkriterier är ekonomiskt möjligt då verksamhet enligt detta tillstånd utförs.
5 § miljöskyddslagen
2. Tillståndshavaren ska utse en ansvarig person som har den kunskap som krävs för att övervaka samtliga arbetsmoment som utförs enligt detta miljötillstånd så att miljötillståndet följs. Tillståndshavaren ska till ÅMHH meddela personens namn och kontaktuppgifter och vid byte av ansvarig person uppdatera uppgifterna.
7 § miljöskyddslagen
3. Buller från verksamheten får inte ge upphov till högre ekvivalent ljudnivå utomhus vid permanent- eller fritidsbostad, arbets- eller samlingslokal, vårdinrättning eller liknande verksamhet än följande frifältsvärden:
 - 55 dB L Aeq dagtid (kl.7-18) helgfri måndag till fredag
 - 50 dB L Aeq kvällstid (kl.18-22)
 - 45 dB L Aeq övriga tider

Om ljudet är impulsartat eller smalbandigt ska 5 respektive 3 dB adderas före det jämförs med dessa värden.

Tillståndshavaren ska efter anmodan av ÅMHH vid behov utföra mätning av bullernivån.

24 § punkt a miljöskyddslagen
4. Verksamhetstider då delverksamheter får utföras under vardagar med beaktande av ovanstående bullerkrav. Undantagsvis kan av trängande skäl vissa mindre bullrande delverksamheter utföras under helger t ex lastning och lossning.

Lastning och transport	06:00 – 22:00
Krossning och sortering	07:00 – 21:00

Borrning	07:00 – 21:00
Sprängning	08:00 – 18:00
Skutknackning	08:00 – 18:00

24 § punkt a miljöskyddslagen

5. Brytningsområdet ska utmärkas i terrängen på ett synligt sätt. Dessa markeringar får inte osynliggöras eller rubbas under exploateringstiden och deras entydighet ska med jämna mellanrum kontrolleras.

Brytning får inte ske djupare än + 18 m N₂₀₀₀.

Brytning får endast ske inom fastigheten med beaktande av nedanstående skyddsavstånd:

- Rågräns, 30 m under pågående täktverksamhet och 10 m efter avslutad täktverksamhet. Eventuell terrassering och slantning ska beakta slutligt skyddsavstånd om 10 m.
- Bosättning minimum 300 m mot närmaste bostadsfastighet eller störningskänsliga objekt så som skolor, daghem, vårdinrättningar.

30 § naturvårdslagen, 24 § f punkten miljöskyddslagen

6. Sprängning får utföras vid högst 10 tillfällen per år kl. 8 – 18 helgfri måndag till fredag.

Sprängningstillfällen ska aviseras på bolagets websida minst en vecka i förväg samt meddelas skriftligen till boende inom 500 m från täktområdet.

All sprängning ska utföras så att sprängämnets förbränning maximeras och att så lite som möjligt av ämnet och kväveföreningar orsakar förorening av mark eller yt- och grundvatten.

30 § naturvårdslagen, 24 § f punkten miljöskyddslagen

7. Luftstöt våg till följd av sprängning får vid bostäder i omgivningen inte överstiga 120 Pa, mätt som frifältsvärde. Vibrationer från sprängning får i bostads- och fritidshus som gränsvärde ej överstiga 4 mm/s uttryckt som högsta svängningshastighet i vertikalled. Verksamhetsutövaren är skyldig att utföra eventuella vibrationsmätningar eller utredningar på begäran av tillsynsmyndigheten.

30 § naturvårdslagen, 24 § f punkten miljöskyddslagen

8. Krossning, sållning och sortering ska så snart möjlighet finnes ske nere på täktbotten och ske så att spridning av buller och damm minimeras. Verksamhetsutövaren ska se till att åtgärder för minskning av buller och dammspridning vidtas vid behov.
24 § a och f punkterna miljöskyddslagen
9. Täktområdet ska omges av stängsel av minimum 1,80 m höjd så att människor och djur ej kan komma ofrivilligt in på området. Innan nytt brytningsområde tas i bruk ska stängsel först resas.
Skyltar ska hängas upp som informerar och varnar allmänheten om verksamheten och eventuella risker associerade med området. Skyltar ska vara läsbara och stängsel får inte ha hål eller andra brister och dessa ska kontrolleras med jämna mellanrum.
30 § naturvårdslagen, 24 § f punkten miljöskyddslagen
10. All fordonstrafik i bergtäkten ska vara relaterat till täktverksamhet eller efterbehandling. Fordon som läcker olja eller andra kemikalier får inte användas och fordon får inte förvaras nere i täkten på täktbotten. Fordon ska underhållas och repareras i servicebyggnaden eller på hårdgjord yta som är avsedd för underhåll och uppställning så att de inte orsakar utsläpp som riskerar förorena mark eller grundvatten.
24 § a och e punkterna miljöskyddslagen
11. Om skyddade arter eller biotoper identifieras eller uppkommer på täktområdet eller dess närområde under verksamhetstiden ska detta meddelas om till ÅMHH för att eventuella skyddsåtgärder ska kunna vidtas.
30 § naturvårdslagen, 24 § f punkten miljöskyddslagen
12. Efterbehandling av täktområdet ska ske etappvis och så snart en del av täkten är färdigbruten ska efterbehandling inledas.
Verksamhetsutövaren ska i god tid men senast 3 månader innan planerad avslutning av verksamheten ta fram en specifik efterbehandlingsplan och samråda med ÅMHH. Efterbehandling av täkten ska om möjligt ske genom terrassering alternativt ska branter fyllas och släntas till lutning minimum 1:2 eller i sista hand ska branter högre än 3 m ha stängsel.
24 § d punkten miljöskyddslagen, 30 § naturvårdslagen

Mottagning, mellanlagring och deponering av avfall

13. Deponering i syfte att efterbehandla täktområdet får endast ske med icke förorenade massor av inert avfall enligt villkor 14. Om verksamhetsutövaren misstänker att det inerta avfallet kan vara förorenat ska avfallet provtas i samband med mottagning och mellanlagras separat före deponering får ske. Exempel på massor som kan misstänkas vara förorenade är massor som härrör t ex från skjutbanor, servicestationer, verkstäder, tvätterier, industri, skrotupplag eller avfall eller annan verksamhet som kan antas leda till nersmutsning av jordmassor. Verksamhetsutövaren ska bokföra mängd och typ enligt klassificeringen i villkor 14 samt ursprung av det mottagna avfallet för att redovisa i årsrapport enligt villkor 33.

24 § b och e punkterna miljöskyddslagen och 30 § naturvårdslagen

14. Inert avfall som får mottas för mellanlagring och deponering då inte gränsvärden för farligt avfall överskrids:

EWC	Avfallsfraktion	Begränsning
010408	Kasserat grus och krossat bergmaterial	Innehåller inte farliga ämnen
010409	Kasserad sand och lera	
101103	Glasbaserat fibermaterial	Endast avfall som inte innehåller organiska bindemedel
150107	Glasförpackningar	
170101	Betong	Endast utvalt bygg- och rivningsavfall *)
170202	Tegel	Endast utvalt bygg- och rivningsavfall *)
170103	Klinker och keramik	Endast utvalt bygg- och rivningsavfall *)
170107	Blandningar av betong, tegel, klinker och keramik	Endast utvalt bygg- och rivningsavfall *)

170202	Glas	Bygg- och rivningsavfall
170504	Jord och sten	Med undantag av matjord och torv samt jord och sten från förorenade områden, vilka först ska provtas före mottagning
170506	Muddermassor	Rena avvattnade massor som inte innehåller farliga ämnen
191205	Glas	
200102	Glas	Endast separat insamlat glas
200202	Jord och sten	Endast från trädgårds- och parkavfall, inte matjord och torv

*) Med utvalt bygg- och rivningsavfall avses avfall som innehåller endast låga halter av metall, plast, organiskt material, trä, gummi eller andra motsvarande ämnen eller material, och vars ursprung ska vara känt. Med begreppet avses inte bygg- och rivningsavfall från byggnationer som

- är förorenade med oorganiska eller organiska farliga ämnen, t.ex. till följd av byggprocesser, markförorening, lagring och användning av bekämpningsmedel eller andra farliga ämnen, såvida det inte klart påvisas att föroreningen av den rivna byggnationen var obetydlig,
- är behandlade, täckta eller målade med material som innehåller farliga ämnen i signifikanta mängder.

Övriga avfallsfraktioner vilka kan mottas och hanteras i verksamheten:

020103 Vegetabiliskt avfall Park- och trädgårdsavfall

020107 Skogsbruksavfall

Jord- och skogsbruksavfall som verksamhetsutövaren tar emot till området ska hanteras i enlighet med villkor 16.

Om det aktualiseras att ta emot avfall/massor som inte omfattas av ovanstående kategorier ska verksamhetsutövaren kontakta ÅMHHM för godkännande av mottagning och deponering innan avfallet tas emot.

24 § d punkten miljöskyddslagen, 30 § naturvårdslagen, 4 § avfallsförordningen

15. Inert avfall som mottages och som ska återanvändas eller återvinnas ska lagras separat från avfall som ska deponeras. Återvinning av avfall ska ske enligt landskapsförordning (2010:79) om återvinning av vissa avfall i markbyggnad. Avfallet får mellanlagras högst 12 månader innan hantering/återvinning och maximalt 3 år innan det återbrukas. Betongavfall ska rensas från metaller innan återvinning.

24 § b punkten miljöskyddslagen,

16. Jord- och skogsbruksavfall (stubbar, grot mm) samt ris, park- och trädgårdsavfall kan tillfälligt mottas för mellanlagring maximalt 12 månader före bortskaffande eller maximalt 3 år innan det återvinns.

Skogsbruksavfallet ska mellanlagras separat på en särskilt avsedd plats inom fastigheten så att risk för urlakning av näringsämnen till grundvattnet är liten.

Stubbar och annat skogsbruksavfall som avses användas för efterbehandling av täkten ska finfördelas innan användning och användas blandat i ytjord som växtunderlag vid efterbehandlingen. Stubbar får inte deponeras hela och ingå i utfyllnad vid efterbehandling.

Mottagning av allt jord- och skogsbruksavfall ska bokföras med datum, mängd och ursprung samt var inom fastigheten det kommer att mellanlagras. Likaså ska mängden bokföras då jord- och skogsbruksavfallet tas ur lager och återvinns eller bortskaffas.

24 § b och e punkterna miljöskyddslagen, 30 § naturvårdslagen,

17. För att förhindra att dumpning av otillåtet avfall sker på området ska obehörig trafik förhindras med exempelvis en bom vid infart till själva täkten eller övervakas på annat vis.

24 § b och e punkterna miljöskyddslagen, 30 § naturvårdslagen

18. Alla kemikalier ska förvaras på ett ändamålsenligt sätt, i täta, förslutna och ändamålsenliga kärl och invallat så att risk för förorening av miljön eller risk för människors hälsa förhindras. Kemikaliebehållare och –förråd ska vara placerade så att behållare inte riskerar att välta, utsättas för extrema temperaturer eller på annat sätt kan komma att skadas samt att de inte får läcka ut i avloppsnet.

24 § e punkten miljöskyddslagen

19. Bränsle- och oljecisterner ska förvaras på täta, tröskelförsedda ytor. Bränsle- och oljecisterner ska vara dubbelmantlade alternativt förvaras på tätt underlag med invallning som rymmer största behållarens volym + 10 %.
24 § e punkten miljöskyddslagen
20. En plan för hantering av spill och läckage av olja, bränsle eller övriga kemikalier ska finnas. Utrustning för uppsamling av spill eller läckage ska finnas tillgängligt på anläggningen och spill ska omedelbart samlas upp. Vid betydande olje-, bränsle, eller övrigt kemikalieutsläpp ska räddningsverket och ÅMHHM omedelbart kontaktas.
24 § c punkten miljöskyddslagen
21. Oljehalten i utgående vatten som avleds någon annanstans än till en sluten tank får inte överstiga 5 mg/l.
Dagvatten från områden där man inom verksamheten hanterar eller distribuerar bränslen och smörjämnen eller andra kemikalier ska ledas via en oljeavskiljare klass I.
24 § c punkten och 26 § miljöskyddslagen, 30 § naturvårdslagen
22. Verksamhetsutövaren ska kontrollera grundvattennivån inom täktområdet två gånger per år.
Grundvattenprovtagning ska ske i grundvattenrör nedströms verksamhetsområdet minst en gång per år under våren eller hösten.
Vid provtagningen ska följande parametrar analyseras: pH, konduktivitet, PAH₁₆ och oljeindex.
24 § c punkten och 26 § miljöskyddslagen, 30 § naturvårdslagen
23. Avfallshanteringen ska följa landskapslag (2018:83) om tillämpning av rikets avfallslag och gällande kommunala föreskrifter samt skötas så att miljöförorening och olägenhet för människors hälsa förhindras. Följande prioritetsordning ska iakttas för hantering av det avfall som uppstår i verksamheten:
- förebyggande,
 - förberedelse för återanvändning,
 - materialåtervinning,
 - annan återvinning såsom exempelvis energiåtervinning samt bortskaffande.

Allt avfall och farligt avfall ska separeras och hanteras med hänsyn till principen om bästa tillgängliga teknik samt förvaras i märkta och för ändamålet avsedda kärl.

Avfallet ska återvinnas om det är tekniskt möjligt till en rimlig kostnad.

Avfall och farligt avfall får endast lämnas till en av myndigheterna godkänd mottagare för i fråga varande avfall.

För avfallstransporter ska upprättas transportdokument enligt avfallslagen.

24 § b punkten och 26 § miljöskyddslagen, 118 och 121 §§ rikets avfallslag

24. För verksamheten ska finnas en biologisk mångfaldsplan som beskriver hur den biologiska mångfalden i täktområdet kan gynnas såväl under driftskedet som efter avslutad verksamhet. Planen ska ligga till grund för verksamhetsutövarens arbete med biologisk mångfald i tåkten. Den ska tas fram i samarbete med sakkunnig. Planen ska ges in till tillsynsmyndigheten senast 6 månader efter det att tillståndet vunnit laga kraft för att därefter revideras vid behov.

24 § f punkten miljöskyddslagen, 30 § naturvårdslagen

25. Verksamhetsutövaren ska årligen före utgången av februari månad uppgöra en årsrapport för verksamheten. Årsrapporten ska inom februari månad tillställas ÅMHH och ska åtminstone redovisa:

- Verksamhetens driftstider, samt avvikande tider.
- Antal sprängtillfällen.
- Uppgifter om mängd brutet berg, fast kubik massa.
- Uppdaterad karta över täktområdet som visar vilka områden brutits.
- Mängder mottaget inert avfall samt var det deponerats.
- Mängder mottaget skogsbruksavfall, upplagsplats och lagringstid.
- Redovisning av hur stor andel av exploaterade områden har efterbehandlats.
- Eventuella provtagningar, mätningar, vibrationskontroller och besiktningar som utförts.
- De bränsletyper som använts och bränsleförbrukningen.

- Resultat av provtagningar och mätningar av yt- och grundvatten.
- Kontakter och klagomål från grannar och invånare.
- Kommande års inplanerade arbetsskeden.
- Aktuell uppskattning om när täktverksamheten upphör.

Förutom detta ska även uppgifter om reparationer, uppgifter om olyckor som kan ha betydelse för miljön (orsak, tid, uppskattat utsläpp och dess miljöpåverkan samt vidtagna åtgärder) finnas med i årsrapporten. Resultat av provtagningar och mätningar som utförts ska redovisas i sammanställd form i årsrapporten som också ska innehålla verksamhetsutövarens utvärdering av verksamhetens miljöpåverkan 26 § miljöskyddslagen

26. Vid avslutande av verksamhet ska ansökan om avveckling göras till ÅMHHM senast 6 månader innan verksamheten avser upphöra. Ansökan om avveckling ska innehålla en detaljerad efterbehandlingsplan med beskrivning av hur avvecklingen ska ske och hur området avses återställas. Vidare ska redovisas vilka avfallstyper och -mängder som finns eller uppstår i samband med avvecklingen samt hur de tas om hand. Ansökan ska även innehålla en utredning eller bedömning av eventuell förorening av mark samt huruvida behov av sanering föreligger samt en plan för hur saneringen ska gå till. Myndigheten kan föreskriva om ytterligare undersökningar och åtgärder i samband med avvecklingen.

24 § punkt d och 34 § miljöskyddslagen.

Beslutsmotiveringar

Verksamheterna och dess placering

Widmans Kross och Grus ansöker om förnyat tillstånd för täktverksamhet avseende både berg och grus samt mottagning av inert avfall för mellanlagring och deponering på fastighet 170-430-2-26 i Västansunda, Jomala kommun var täktverksamhet har bedrivits i drygt 40 år.

Täktverksamheten avses utökas till fastigheterna 170-430-4-21 i Västansunda samt 76-422-1-45-M601 i Torp by, Hammarland. Samtliga fastigheter befinner sig på oplanerat område. Verksamheten är idag förlagd till plats som är lämplig för ifrågavarande verksamhet med beaktande av

verksamhetens art samt sannolikhet för och omfattning av risk för negativ miljöpåverkan. De nya fastigheterna har motsvarande förhållanden. Platsen fyller därmed förutsättningarna i 6 § miljöskyddslagen.

Miljötillstånd beviljas med stöd av 17 § 1 mom. landskapslagen (2008:124) om miljöskydd, nedan miljöskyddslagen, för täktverksamhet på fastigheterna 170-430-2-26 i Västansunda, Jomala kommun och 76-422-1-45-M601 i Torp by, Hammarlands kommun.

Gällande fastighet 170-430-4-21 bedömer ÅMHHM att det inte är lämpligt att bedriva täktverksamhet på fastigheten och avslår ansökan till den del det avser denna fastighet. Avslaget ges på nedanstående grunder.

Täkttillståndet har en giltighetstid om 20 år. Myndigheten bedömer att det inte finns rimliga förutsättningar att bryta berg i den omfattningen att både fastighet 170-430-2-26 och fastighet 76-422-1-45-M601 skulle hinna brytas färdigt under tillståndets giltighetstid, i alla fall inte i den takt verksamhet hittills bedrivits och enligt uppgifter inlämnade i komplettering av ärendet.

En täkt formad som ett U skulle omgärda grannfastigheten 170-430-3-14 på tre sidor och skulle då bilda ett dike/vallgrav runt grannfastigheten. Detta försvårar märkbart nyttjandet av grannfastigheten på ett negativt sätt. Det leder också till risk för negativ miljöpåverkan genom att mark- och grundvatten lättare dräneras ut och avrinner mot tükten och därmed försämras förutsättningarna för bl a skogsbruk på fastighet 170-430-3-14, i den mån det kan bedrivas på bergbunden mark. Fastigheten skulle också omgärdas av branta stup, åtminstone under brytningstiden, vilket utgör en säkerhetsrisk för människor och djur. En täktverksamhet utformad som ett U skulle fylla så gott som alla definitioner av negativ miljöpåverkan enligt 3 § b punkten i miljöskyddslagen. Med negativ miljöpåverkan avses olägenhet för människors hälsa, skada på naturen och dess funktioner, hinder för eller väsentligt försvårande av nyttjandet av naturresurser, minskad allmän trivsel eller försämring av kulturvärden, försämring av miljöns lämplighet att nyttjas för rekreatiönsändamål, skada på egendom eller olägenhet att nyttja den eller annan jämförbar kränkning av allmänt eller enskilt intresse.

Enligt 4 § miljöskyddslagen ska vid all verksamhet förfaras så att ändamålet nås med minsta möjliga negativa miljöpåverkan utan att denna miljöhänsyn blir oskälig. Verksamhetsutövaren ska därvid vidta sådana åtgärder som rimligen kan krävas för att negativ miljöpåverkan undviks, undanröjs eller begränsas. ÅMHH bedömer att rimliga åtgärder för att undvika negativ miljöpåverkan saknas och avslår ansökan om miljötillstånd för täktverksamhet på fastighet 170-430-4-21.

Processuella motiveringar

Verksamheten är tillståndspliktig enligt 10 § miljöskyddslagen då det enligt 31 § naturvårdslagen är tillståndspliktigt om täktverksamheten omfattar minst 100.000 kubikmeter fast massa bergkross eller minst 50.000 kubikmeter sand eller grus.

Säkerhet ska erläggas för avslutande och återställning av täktverksamheten till ett naturnära skick och naturlig landskapsbild. Kostnaderna beror på områdets areal, nivåskillnaderna, terrängformerna, hur stor areal som eventuellt ska beskogas och hur mycket humus som behöver tillföras. För bergtäkter fastställs ofta en större säkerhet än för grustäkter. Beloppet beräknas på täktområdets uppskattade aktiva brytningsareal medräknat stödytor under tillståndets giltighetstid. Bergtäktytan uppskattas ur flygbilder till 23,75 ha som multipliceras med ett värde om 4000 € per hektar, vilket motsvarar ett medeltal av den nivå av säkerheter som tillämpas i riket. Sandtäkter är enklare och billigare att efterbehandla och de bedöms enligt en lägre säkerhetsprisnivå om 2000 €/ha som multipliceras med arealen 2 ha. Sammanlagt blir säkerheten som ska erläggas 99.000 €.

Täktverksamhet anges inte i 2 § landskapsförordning (2018:33) om miljökonsekvensbedömning och miljöbedömning, MKB-förordningen, som en sådan verksamhet som kräver miljökonsekvensbedömning. I paragrafen anges också att verksamheter som anges i bilaga 1 till EU:s direktiv 2011/92/EU om bedömning av inverkan på miljön av vissa offentliga och privata projekt, MKB-direktivet, alltid antas medföra en betydande miljöpåverkan. I MKB-direktivets bilaga 1 anges i punkt 19 *Stenbrott och gruvdrift i dagbrott där verksamhetsområdet är mer än 25 hektar*, vilket Widmans täktområde är lite beroende på hur man

definierar verksamhetsområdet. I direktivets bilaga 2 punkt 2 a anges också *stenbrott och gruvdrift i dagbrott* som verksamheter som kan kräva övervägande enligt artikel 4.2. Verksamheten är sedan tidigare förlagd till aktuellt område och verksamheten har bedrivits i många tiotals år. Ansökan avser fortsättning på befintlig verksamhet samt en utökning av brytningsområdet omfattande 10 ha. Även om totala täktytan överstiger 25 ha så bedömer ÅMHHM att en miljökonsekvensbedömning inte behövs då utökningen dels understiger 25 ha och dels sker ingen ny faktisk verksamhet som bidrar till utökad miljöpåverkan, annan än förlängd tid för pågående täktverksamhet. Det är inte aktuellt med alternativa lokaliseringar och ett nollalternativ innebär heller ingen ändrad miljöpåverkan, enbart omplanering av den interna verksamheten under tillståndsperioden. ÅMHHM bedömer därför att verksamhetens omfattning och påverkan inte är sådan att en miljökonsekvensbedömning skulle tillföra någonting ytterligare utöver miljötillståndsprocessen och ett MKB-förfarande därför inte bedöms skäligt.

Allmänna motiveringar

Myndigheten konstaterar att verksamhetsutövaren har påvisat tillräcklig kunskap och att denne är organiserad på ett trovärdigt sätt. ÅMHHM konstaterar vidare att företaget uppfyller kravet om verksamhetens organisation enligt 7 § miljöskyddslagen.

ÅMHHM har gjort en tillåtlighetsbedömning av verksamheterna samt granskat förutsättningarna för beviljande av tillstånd. ÅMHHM konstaterar att då tillståndshavaren vid utförandet av verksamheterna iakttar de villkor som föreskrivs, kommer verksamheterna inte leda till sådan negativ miljöpåverkan som anges i 3 §, a till g punkterna i miljöskyddslagen. ÅMHHM beviljar tillstånd med stöd av 17 § miljöskyddslagen då verksamheterna följer denna lag och den lagstiftning som anges i 10 § miljöskyddslagen.

Detaljerade innehållsmotiveringar

ÅMHM utfärdar villkor 1 i syfte att tydliggöra de allmänna kravbestämmelserna i miljöskyddslagens 4 § gällande tillståndshavarens ansvar för att uppnå tillräckligt miljöskydd och förebygga olägenhet för människors hälsa samt skyldighet att tillämpa bästa tillgängliga teknik för branschen som är allmänt tillgänglig och ekonomiskt möjlig.

Villkor 2 tillgodoser att tillståndshavaren alltid har en ansvarig person som bistår med kunskap om verksamhetens miljöpåverkan och det förebyggande arbetet som föreskrivs i 7 § miljöskyddslagen.

Villkor 3 reglerar tillåtna gränsvärden för buller mot omgivningen. Tåktverksamhet innehåller många moment med hög bullernivå samt buller av olika karaktär såväl impulsjud som mera långvarigt monotont buller. Bullret är till sin karaktär huvudsakligen lågfrekvent och särskilt ljud från krossverksamheten kan nå långt. ÅMHM reglerar därför vilka ljudtrycksnivåer som kan tillåtas för denna typ av verksamhet. Gränsvärdena är enligt tidigare praxis på Åland och gäller för befintliga verksamheter. Vidare regleras enskilda verksamhetstypers drifttider i villkor 4 i syfte att ytterligare minimera risk för bullerstörning. Det är i hög grad fråga om verksamheter med antingen starka impulsjud eller monotont lågfrekvent buller vars verksamhetstider regleras. Villkoren ges med stöd av 24 § a punkten miljöskyddslagen.

Enligt 30 § naturvårdslagen får en täkt inte öppnas på ett sådant sätt att en vacker landskapsbild, betydande skönhetsvärden hos naturen eller speciella naturförekomster förstörs eller så att naturförhållandena genomgår betydande skadliga förändringar. En täkt ska förläggas och täktverksamheten ordnas så att dess skadliga inverkan på naturen och landskapsbilden blir så liten som möjligt och att verksamheten inte för bosättningen eller miljön medför fara eller sådan olägenhet som till skäliga kostnader kan undvikas. När täktverksamheten har avslutats ska nödvändiga åtgärder vidtas för att återställa området. För att tillgodose detta fastställer och reglerar ÅMHM i villkor 5 själva täktområdet, dess omfattning och brytbara täktvolym. Fastigheterna omfattar tillsammans 44 ha med ett uppskattat verksamhetsområde på ungefär 26 ha.

Teoretiskt brytbara mängder är ca 2 miljoner m³ berg. Under tillståndets

giltighetstid uppskattas brytning av berg ske av upp till 60 000 m³ fast bergmassa per år på en yta om ca 6-7 ha.

Den yttre säkerheten regleras genom att begränsa täktverksamhet och ange skyddsavstånd till områden var människor rör sig så att verksamheten inte för bosättningen eller miljön medför fara eller sådan olägenhet som till skäliga kostnader kan undvikas. Täktområdet ska därför utmärkas i terrängen på synligt sätt i syfte att varna människor som kan närma sig täktområdet.

Brytningsdjupet regleras för att minska risk för förorening av grundvatten. Grundvattenytan i berg är inte helt enkel att fastställa men om ett ökat utläckage av grundvatten konstateras vid brytning måste den stabila grundvattennivån utredas.

För Widmans täktverksamhet fastställs ett generellt minimiskyddsavstånd om 10 m till rågräns. Skyddsavståndet avser slutlig markyta och eventuella terrasser eller släntning måste planeras in mot täkten. Under aktiv brytning ska dock 30 m avsättas som skyddsavstånd till rågräns. Då en brytningsetapp är färdigbruten kan terrassering och/eller släntning påbörjas så att skyddsavståndet i marknivå blir 10 m till rågräns.

Ett särskilt skyddsavstånd mot bosättning bör tillämpas för att minska olägenhet, även om det i dagsläget inte är aktuellt för Widmans täktverksamhet. I riket tillämpas ett generellt skyddsavstånd om 300 m för bergtäkter mot bostadsfastigheter, vilken har sin förankring i 3 § statsrådets förordning om miljöskydd i samband med stenbrott, annan stenbrytning och stenkrossar 2010:800. Förordningen gäller inte på Åland men ÅMHH bedömer att regelverket kan vara riktgivande även här. Villkor 5 ges med stöd av 30 § naturvårdslagen och 24 § e punkten miljöskyddslagen.

ÅMHH reglerar tidpunkter för utförande av sprängning samt antalet tillfällen per år då sprängning får utföras i syfte att minimera påverkan på omgivningen genom buller, luftstövågor och vibrationer. Sprängning får endast utföras dagtid och efter utförd föravisering om åtgärden. Avisering skriftligen kan ske per brev eller elektroniskt enligt överenskommelse med berörda fastighetsägare. Vid sprängning händer det att sprängmedlet inte

alltid förbränns fullständigt. Sprängmedel innehåller kväve och detta kväve frigörs då och blir kvar i miljön. Genom god planering och bra utförande av laddning och sprängning kan risk för sprängämnesrester minimeras och därmed kväveläckage till naturen. Villkor 6 ges med stöd av 30 § naturvårdslagen och 24 § f punkten miljöskyddslagen.

För att minska risk för skador på fastigheter samt olägenhet för människor reglerar myndigheten tillåten luftstöt våg samt mängd vibrationer från sprängning. Närmaste bosättning är ca 750 m från rågräns av utökade täktområdet men vibrationer kan spridas långt i berggrunden. Vedertagna gränsvärden för luftstöt vågor är 120 Pa och för vibrationer 4 mm/s i vertikalled och dessa tillämpas även vid Widmans täkt. Vibrationsmätning kan vid behov krävas i närliggande fastigheter och ska då utföras av verksamhetsutövaren. Villkor 7 ges med stöd av 30 § naturvårdslagen och 24 § f punkten miljöskyddslagen.

Krossning av berg utgör den kanske mest miljöpåverkande verksamheten. Dels orsakar krossning ett långvarigt och monotont buller och dels sprider det mycket damm. Det finns tekniska metoder för att minska bägge miljöfaktorer men i övriga fall ska krossning och sortering utföras nere i tälten för att minimera miljöpåverkan. Verksamhetsutövaren bör se till att planera och styra verksamheten så att dammolägenhet minimeras. Myndigheten utfärdar villkor 8 med stöd av 24 § a och f punkterna miljöskyddslagen.

Ett täktområde med höga branter utgör en säkerhetsrisk för djur och människor. Enligt 30 § i naturvårdslagen ska täktverksamheten ordnas så att dess skadliga inverkan på naturen blir så liten som möjligt och att verksamheten inte för bosättningen eller miljön medför fara eller sådan olägenhet som till skäliga kostnader kan undvikas. Branter med en fallhöjd över 3 m måste därför utmärkas med varningsskyltar i terrängen samt ett stängsel vid branten. Innan brytning påbörjas på nya arealer ska stängsel först sättas upp. Villkor 9 ges med stöd av 30 § naturvårdslagen och 24 § f punkten miljöskyddslagen.

Täktverksamhet sker nära eller ibland i kontakt med grundvattenytan. Utsläpp av oljeprodukter och kemikalier riskerar därmed att snabbt kontaminera grundvattnet. Fordon och arbetsmaskiner kan råka ut för olyckshändelser som t ex slangbrott, vilket är svårt att helt gardera sig emot. Därför bör verksamhetsutövaren regelbundet kontrollera och serva de fordon som används för att förebygga risk för slangbrott och andra läckage. Maskiner som har kända brister ska inte användas i täktområdet och andra obehöriga fordon ska inte ha tillträde. Miljöskyddslagens 24 § punkt e anger att villkor kan utfärdas i syfte att förebygga och hindra förorening av mark och grundvatten och därmed utfärdar ÅMHH villkor 10.

Om det under verksamhetens gång noteras och identifieras förekomst av skyddade arter eller habitat inom täktfastigheten så ska ÅMHH kontaktas för att kunna överväga behov av skyddsåtgärder och försiktighetsmått. En täkt får inte öppnas på ett sådant sätt att en vacker landskapsbild, betydande skönhetsvärden hos naturen eller speciella naturförekomster förstörs eller så att naturförhållandena genomgår betydande skadliga förändringar. En täkt ska förläggas och täktverksamheten ordnas så att dess skadliga inverkan på naturen och landskapsbilden blir så liten som möjligt, enligt 30 § naturvårdslagen. Sökanden har låtit utföra en naturinventering av de nya fastigheter som ansökan omfattar. Inga skyddade eller skyddsvärda arter har konstaterats under inventeringarna. På fastighet 76-422-1-45-M601 återfinns 2 stycken stenåkrar, men de är bägge mindre än 0,5 hektar vilket utgör gränsen för biotopskydd enligt bilaga C landskapsförordning (2023:88) om naturvård. Hasselsnok har tidigare observerats på fastighet 170-430-4-21, som prövningsnämnden avslår täktverksamhet på. Vid inventeringen siktades dock ingen hasselsnok och prövningsnämnden avslår ansökan om täktverksamhet på den fastigheten på andra grunder. Villkor 11 ges med stöd av 30 § naturvårdslagen och 24 § f punkten miljöskyddslagen.

En täkt utgör en miljörisk och ett stort ingrepp i landskapsbilden och naturmiljön. Vid avslutande av täktverksamhet utgör efterbehandling av täkten en mycket viktig del av täktverksamheten. I samband med att delar av täkten blir färdigbrutna ska verksamhetsutövaren direkt inleda efterbehandlingsåtgärder för att återställa området enligt 30 § naturvårdslagen. Området ska formas för att passa in i landskapsbilden så att

det ger ett så naturligt intryck som möjligt. Widmans täkt är av stor omfattning och tillsammans med övriga stora bergtäkter på Åland kommer det att bli brist på fyllnadsmaterial för släntning. I de fall det är möjligt att nyttja terrassering ska det alternativet prioriteras för att minska behov av fyllnadsmassor. Höga branter kommer dock sannolikt att behöva lämnas och dessa måste avskärmas med stängsel ur säkerhetssynpunkt. Området ska vara säkert för människor och djur. Om området kan utformas för att skapa potentiella nya habitat så är det en fördel, t ex genom att skapa sandiga sydslutningar för backsvalor att bygga bon i då förutsättning finns i samband med sandtäkt. Villkor 12 ges med stöd av 24 § d punkten i miljöskyddslagen samt 30 § naturvårdslagen.

Vid mottagning av inert material, schaktmassor och andra massor som inte bryts ner, för deponering inom täktområdet är det viktigt att kontrollera att massorna inte riskerar vara förorenade. Eftersom täktverksamheten genom sprickbildning och nära kontakt med grundvatten löper större risk att förorena grundvattnet är det viktigt att massorna är rena. Detta är särskilt viktigt att kontrollera då massorna kommer från projekt inom områden vilka potentiellt kan vara förorenade, som exempelvis skjutbanor, servicestationer, verkstäder, industrier och skrotupplag. Dyliga massor får inte deponeras om föroreningsrisk föreligger och massorna inte provtagits och kontrollerats och befunnits vara rena. Villkor 13 ges med stöd av 24 § b och e punkterna miljöskyddslagen och 30 § naturvårdslagen.

Villkor 14 klargör vilka fraktioner av avfall som potentiellt kan tas emot och hanteras samt vilka som fraktioner som får deponeras i täkten i syfte att efterbehandla täkten efter avslutad verksamhet. Fraktionerna anges med europeisk avfallskod, enligt bilaga 3 i statsrådets förordning om avfall (FFS 978/2021).

Inert avfall som mottages i syfte att återanvändas eller återvinnas måste lagras separat från det inerta avfall som deponeras och slutligt omhändertas eftersom avfallet ska bokföras och tiden för lagerhållning måste kunna kontrolleras. Enligt 3 § landskapsförordning (2007:3) om deponering av avfall får avfall mellanlagras upp till 12 månader innan det klassas som

deponering om det inte ska återvinnas eller behandlas då lagringstiden får sträcka sig upp till 3 år innan det klassas som deponering.

Villkor 15 ges med stöd av 24 § b punkten miljöskyddslagen

Villkor 16 reglerar mottagning och hantering av visst biologiskt nedbrytbart avfall som får tas emot i verksamheten och hur det ska hanteras. Enligt 5 § punkt 6 i landskapsförordning (2007:3) om deponering av avfall, deponeringsförordningen, är det inte tillåtet att deponera biologiskt nedbrytbart avfall. I verksamheten uppstår biologiskt nedbrytbart avfall i form av stubbar och ris då mark röjs för tåkten. Det har också varit vanligt på Åland att stubbar deponeras i tåktområden och används för utfyllnad och efterbehandling. Detta har dock inte varit tillåtet sedan 1 mars 2007 då ovannämnda förordning trädde i kraft. Detta tillstånd möjliggör dock fortsatt mottagning av bioavfall i form av stubbar samt ris, park- och trädgårdsavfall men endast för mellanlagring upp till 12 månader. Därefter ska avfallet bortskaffas. Om avfallet ska återvinnas är lagringstiden 3 år och därefter definieras det som deponering enligt 3 § deponeringsförordningen, vilket inte är tillåtet. En form av återvinning är att använda avfallet vid efterbehandling av tåkten men det ska då först krossas eller annars finfördelas och t ex inblandas i ytjord för täckning av slänter. Bioavfall som uppkommer i verksamheten eller som tas emot ska lagras på särskild avskild plats så att risk för urlakning av näringsämnen till grund- eller ytvatten är så liten som möjligt. Verksamhetsutövaren är också skyldig att bokföra inkommet bioavfall och hålla lagerbokföring för uppföljning av lagringstid. Det ska även bokföras då avfallet förs bort eller används i verksamheten. Grund för krav om bokföring finns i avfallslagens 119 § samt miljöskyddslagens 24 § punkt b.

Det är tillståndshavarens skyldighet att känna till allt avfall som finns mellanlagrat inne på tåktområdet och i syfte att förhindra otillåten dumpning av avfall ska tåktområdet avspärras med bom eller annat hinder för inpassering eller på annat vis övervakas. Genom tåktfastigheten löper dock en väg, vilket försvårar avspärning av hela området med en bom eller liknande. Själva tåkten kan dock avgränsas genom att vägen ner i tåkten kan spärras av. Sökanden kan också nyttja andra övervakningsmetoder för

förhindrande av otillåten dumpning av avfall. Villkor 17 ges med stöd av 24 § b och e punkterna miljöskyddslagen samt 30 § naturvårdslagen.

Lagring av kemikalier och bränslen utgör en risk för förorening av mark och grundvatten. Det är viktigt att lagring sker på ett miljösäkert sätt, lagringskärl är certifierade och täta eller att de är invallade för att minimera risk för läckage och förorening av grundvattnet. Kemikalier ska även förhindras att nå avloppet i händelse av läckage eller annan oförutsedd händelse. Villkoren 18 och 19 ges med stöd av miljöskyddslagens 24 § punkt e.

I händelse av att olyckor med spill eller läckage inträffar ska verksamhetsutövaren ha en plan och beredskap för att hantera dessa spill och göra vad som göras kan för att minska risken för miljöförorening och förorening av grundvattnet. Dessa exceptionella situationer regleras i villkor 20 som utfärdas med stöd av 24 § c punkten i miljöskyddslagen.

Störst risk för förorening av grundvattnet utgör kolväten och oljeprodukter. Områden var maskiner står uppställda, tankas och servas ska ha uppsamling av dagvatten som avleds via oljeavskiljare klass 1 före utsläpp till recipient för att skydda yt- och grundvatten. En förorening nere i tåkten inom brytningsområdet riskerar snabbare nå grundvatten. Saneringsåtgärder ska omedelbart utföras för att minska risk för förorening a grundvattnet. Vid misstanke om eller risk för förorening av det vatten som samlas i tåkten ska analys av vattnet utföras och eventuellt förorenat vatten får då inte pumpas ut ur tåkten. Efter analys av vattnet ska ett åtgärdsförslag tas fram och redovisas för tillsynsmyndigheten. Villkor 21 ges med stöd av 24 § c punkten och 26 § miljöskyddslagen samt 30 § naturvårdslagen.

Tåktverksamhet kommer i närmare kontakt med grundvatten och därmed ökar risker för förorening. Verksamhetsutövaren ska kontrollera grundvattennivåerna i tåktområdet samt genom provtagning kontrollera grundvattnets kvalitet. Villkor 22 ges med stöd av 24 § c punkten och 26 § miljöskyddslagen samt 30 § naturvårdslagen.

Villkor 26 reglerar hantering av avfall som uppkommer i verksamheten och ska enligt 8 § avfallslagen (FFS 646/2011), antagen genom landskapslag (2018:83)

om tillämpning av rikets avfallslag, beaktas prioritetsordningen i turordning förebyggande, förberedelse för återanvändning, materialåtervinning, annan återvinning (t.ex. till energi) samt bortskaffande. Vidare ska verksamhetsutövaren föra bok över avfallet som uppstår i verksamheten i enlighet med 118 § avfallslagen samt upprätta erforderliga transportdokument enligt 121 § samma lag för borttransport av avfallet. Villkor 23 ges med stöd av 24 § b punkten och 26 §§ miljöskyddslagen samt 118 och 121 §§ rikets avfallslag.

En täktverksamhet av stor omfattning, liksom Widmans, har en betydande inverkan på växt och djurliv och ekosystemet. Enligt naturvårdslagen får en täkt bland annat inte öppnas på ett sådant sätt att speciella naturförekomster förstörs eller så att naturförhållandena genomgår betydande skadliga förändringar. Speciella naturförekomster att beakta finns inte enligt utförd inventering men det är väsentligt att redan under driftfasen beakta verksamhetens inverkan och möjligheter att gynna växt och djurliv i möjligaste mån. I syfte att uppnå detta ska en biologisk mångfaldsplan tas fram. Den ska beskriva hur täktverksamheten trots stora ingrepp i miljön kan beakta och potentiellt gynna växt- och djurliv. Det behöver också finnas en plan för efterbehandlingen av takten som även innefattar möjligheter att skapa nya miljöer och förutsättningar för ett mångfacetterat växt- och djurliv på området, vilket kan vara väsentligt att beakta vid drift av täktverksamheten. Villkor 24 ges med stöd av 24 § f punkten miljöskyddslagen och 30 § naturvårdslagen.

Tillsyn över verksamheten kommer att utföras i enlighet med ÅMHHM:s tillsynsplan samt vid behov. För utförande av tillsyn krävs även att verksamhetsutövaren informerar tillsynsmyndigheten om verksamhetens drift och omfattning. ÅMHHM kan för detta syfte med stöd av 26 § i miljöskyddslagen utfärda föreskrifter om egenkontroll och redovisning av bl.a. verksamhetens utsläpp, drift och miljöpåverkan. Föreskrift 25 ställer krav på journalföring och redovisning av verksamhetens miljöpåverkan liksom redovisning av brytningstakten och utveckling av verksamheten.

En täkt ska förläggas och täktverksamheten ordnas så att dess skadliga inverkan på naturen och landskapsbilden blir så liten som möjligt och att

verksamheten inte för bosättningen eller miljön medför fara eller sådan olägenhet som till skäliga kostnader kan undvikas. När täktverksamheten har avslutats ska nödvändiga åtgärder vidtas för att återställa området. På grund av svårigheter att i samband med prövningen bedöma eventuell påverkan på miljön och därmed behov av åtgärder vid avslutande av verksamhet utfärdas inga specifika instruktioner för detta. Sökanden ska dock presentera en mera detaljerad plan för avveckling och efterbehandling av området än den beskrivning som nu presenterats i ansökan. Om tillståndet inte innehåller tillräckliga bestämmelser för avslutande kan ÅMHHM enligt 34 § miljöskyddslagen besluta om dylika åtgärder i samband med eller efter avslutande. Med villkor 26 avses att verksamhetsutövaren vid avslutande av verksamheten ska ansöka om tillstånd för avslutande för att myndigheten ska kunna göra en bedömning av huruvida det behövs undersökningar, saneringsåtgärder eller andra försiktighetsmått i samband med avslutandet.

ÅMHHM konstaterar att verksamheten med givna villkor och föreskrifter kommer att utföras så att ändamålet nås med minsta möjliga negativa miljöpåverkan utan att denna miljöhänsyn blir oskälig. ÅMHHM beviljar med stöd av 22 § miljöskyddslagen Widmans Kross och Grus tillstånd för täktverksamhet avseende både berg och grus och mottagning av inert avfall för deponering på fastighet 170-430-2-26 i Västansunda, Jomala kommun samt 76-422-1-45-M601 i Torp by, Hammarland.

Avgift

För detta tillståndsbeslut uppbärs en avgift enligt 15 § Taxa 2024, dvs. enligt avgiftstabell 1 i Ålands landskapsregeringsbeslut om taxa för Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet 2014.

Täktverksamhet > 100.000 m ³	3625 €
<u>Annonskostnad, delgivning ansökan</u>	<u>419,04 €</u>
Totalt*	4044,04 €

*Annonskostnad för delgivning av beslutet tillkommer.

Besvär

Besvärсанvisning bifogas.

Beslutet justeras omedelbart.

För Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet

Ulrika Sandell-Boman
Prövningsnämnden
Beslutande

Mikael Stjärnfelt
Miljöskyddsinspektör
Föredragande

Bilagor

1. Ärendehantering
2. Besvärсанvisning

För kännedom

Ålands landskapsregering, Miljöbyrån, registrator@regeringen.ax

Ärendehantering

Ansökan

Widmans Kross och Grus Öb har ansökt om nytt miljötillstånd för befintlig täktverksamhet på fastighet 170-430-2-26 samt utökad täktverksamhet på fastigheterna 170-430-4-21 i Västansunda, Jomala kommun samt 76-422-1-45-M601 i Torp by, Hammarland.

Ansökan inkom 26.5.2014 och har den 15.6.2015 tillkännagivits för allmänheten genom publicering på myndighetens webbplats.

Ansökan har kompletterats 26.4.2024 och 30.8.2024.

Meddelande om ansökan

Meddelande om ansökan enligt 16 § i landskapslag (2008:124) om miljöskydd tillsammans med ärendets handlingar har varit tillgängliga på ÅMHHM:s elektroniska anslagstavla och i myndighetens reception på Norragatan 17 under tiden 08.11 – 29.11.2024. I meddelandet framgick att envar har rätt att skriftligen yttra sig över ansökan inom ovan nämnda tid.

Delgivning av ansökan

Hörande av part har skett genom offentlig delgivning under tiden 08.11 – 29.11.2024 på ÅMHHM:s anslagstavla samt enligt 13 § miljöskyddslagen även skett genom annons i tidningen Åland 8.11.2024. I delgivningen framgick att vem som helst hade rätt att skriftligen yttra sig över ansökan inom ovan nämnda tid.

Yttranden

Det har inkommit ett yttrande under tiden för offentlig delgivning.

Utlåtanden

Utlåtanden har begärts från Jomala och Hammarlands kommuner, varav Hammarland har inkommit med utlåtande 24.5.2024.

ÅMHHM har även begärt utlåtande från Ålands landskapsregering, men inte erhållit något.

Bemötande

ÅMHHM har givit Widmans Kross och Grus Öb möjlighet att bemöta inkomna yttranden och utlåtanden. Widmans Kross och Grus Öb lämnade ett svar 9.12.2024.

Delgivning av beslut

Tillståndsbeslutet sänds till sökanden med mottagningsbevis. Beslutet delges offentligt på ÅMHHM:s anslagstavla samt genom annons i tidningen Åland och en kopia av beslutet finns under denna tid framlagd för allmänheten på ÅMHHM:s kansli. Beslutet finns även tillgängligt på ÅMHHM:s hemsida, www.amhm.ax. I delgivningen framgår att sakägare kan anföra besvär över beslutet hos Ålands förvaltningsdomstol.